

1 **Ett Värmland för alla – inte bara för några få**

2 *Värmland är ojämlikt.* Vissa kämpar med sin ekonomi varje månad och vänder på
3 varenda krona, andra lever i överflöd och behöver inte ens fundera på vad
4 skidresan till Chamonix kostar. Klyftorna i Sverige har ökat och syns allt tydligare i
5 vårt samhälle. Vi lever i ett Värmland som dras isär.

6 *Ojämligheten är geografisk.* Resurserna dras till centrum och stadskärnor.
7 Samtidigt kippar landsbygden, bruksorterna och arbetarstadsdelarna efter
8 andan. Av de tio rikaste kommunerna i Sverige finns åtta i Stockholms län. I
9 Värmland finns elva av Sveriges mest sårbara kommuner. Men även inom våra
10 städer finns stora klyftor. Mellan ändhållplatserna på busslinje 3 i Karlstad skiljer
11 det en kvarts miljon kronor i medelinkomst. De svikna delarna av Sverige har en
12 sak gemensamt. Det är när marknadskrafterna får fritt spelrum som butiker
13 stängs och jobb försvinner. Marknaden frågar bara efter hur många som kan
14 betala. Då dras resurserna till centrum. Men vänsterpolitik handlar om att göra
15 andra prioriteringar än marknaden. Politiken ska vara en motkraft. De senaste
16 årtiondena har istället det offentliga ofta varit först med att lämna landsbygd och
17 förorter åt sitt öde.

18 *Värmland är ojämställt.* I många kommuner tar pappor ut två av tio dagar av
19 föräldraledigheten. I den kommun som är bäst tar pappor ut tre av tio dagar. När
20 barnen är sjuka är mammor oftast hemma. De värmländska kvinnorna tjänar
21 53 000 kr mindre per år än de värmländska männen trots att utbildningsnivån är
22 högre hos kvinnor än män. Fler kvinnor än män är deltidarbetslösa och
23 timanställda. På Hammarö har 40 % av männen en hög inkomst, i Munkfors har
24 bara 3 % av kvinnorna en hög inkomst. I Hammarö och Karlstad är männen i
25 genomsnitt sjuka 16 respektive 18 dagar på ett år, i Hagfors och Filipstad är en
26 kvinnorna i genomsnitt sjuka 49 dagar per år.

27 *Värmland har blivit kallare.* Rasismen breder ut sig. Hatbrotten har ökat med 18 %.
28 Vi ser hur nazisterna organiserar sig. Under 2016 genomförde nazisterna 142
29 aktiviteter i Värmland. 28 % av politikerna uppger att det har utsatts för hot i
30 samband med sitt politiska uppdrag. Vi ser hur borgerliga partier normaliserar
31 rasistiska partier genom att till exempel motarbeta byggandet av moské i
32 Karlstad.

33 *Vi tänker göra skillnad här och nu. Vänsterpartiet kommer aldrig acceptera dessa*
34 *skillnader och den ojämlikhet som finns i samhället. Våra politiska krav riktar in sig*
35 *på att minska klyftor, bekämpa orättvisor och arbeta för ett jämställt samhälle.*
36 *Vänsterpartiet arbetar för att skapa ett samhälle för alla – inte bara några få.*

37 *Vänsterpartiet är ett miljöparti på riktigt. Vi har en plan för att ställa om samhället*
38 *till ekologisk hållbarhet och vi vågar ta strid mot de starka intressen som vill att*
39 *allt ska fortgå som vanligt. I Värmland ska skogen brukas men inte missbrukas.*
40 *Våra sjöar och vattendrag ha starkt skydd samtidigt som de bidrar till*
41 *energiproduktion och ett underbart landskap.*

42 *Värmland ska vara ett öppet och tolerant där alla känner sig välkomna och trivs.*

43

44 **En sjukvård att lita på**

45 *Dina medicinska behov ska avgöra vilken vård du får, inte vem du är, var du bor*
46 *eller vad det kostar. Hälso- och sjukvården är till för alla och är inte en*
47 *handelsvara. Vänsterpartiet anser att bästa möjliga hälsa som är en*
48 *grundläggande mänsklig rättighet.*

49 *Privatisering stycker upp sjukvården och skapar ojämlikhet. Det handlar om*
50 *privata vårdcentraler och vårdinstanser vars mål är att skapa så stor som vinst*
51 *som möjligt, ofta på bekostnad av vårdkvalitén. Privata sjukvårdsförsäkringar blir*
52 *också allt vanligare och fler värmlänningar har en sådan. Det skapar parallella*
53 *samhällen där det inte är vårdbehovet som styr, utan vilka sjukvårdsförsäkringar*
54 *du har tillgång till. Så kan vi inte ha det. Varje värmlänning ska få vård utifrån sitt*
55 *behov, och det som är mest akut ska prioriteras.*

56 *Det ska vara lätt att komma i kontakt med vården. Idag präglas primärvården av*
57 *stora personalförändringar, hyrpersonal och otillgänglighet. Vänsterpartiet vill att*
58 *det ska vara lätt att komma i kontakt med vården. Primärvården, din vårdcentral,*
59 *ska vara den naturliga kontakten för patienterna och det ska finnas en kontinuitet*
60 *i vårdkontakten.*

61

62 **En jämlik och jämställd vård**

63 *Sjukvårdens uppdrag är att arbeta för en god hälsa för alla. Idag finns det stora*
64 *skillnader i hälsa i länet. Tyvärr ser vi också att skillnaderna ökar, något som*
65 *återspeglar klyftorna i samhället i stort.*

66 Det finns i dag omotiverade skillnader inom hälso- och sjukvården i den vård som
67 ges till kvinnor respektive till män. Alla människor har rätt till en god vård, oavsett
68 kön. Jämställdhetsarbetet ska därför vara en naturlig del av verksamheten.
69 Vänsterpartiet vill ha könsuppdelat statistiskt över alla behandlingar och insatser
70 för att synliggöra den ojämställda vården så att det kan åtgärdas.

71 *För en mer jämställd och jämlik vård behöver särskilda satsningar göras.*
72 Kvinnosjukvården **och förlossningsvården** har idag långa köer.
73 **Förlossningsvården behöver förbättras.** Vänsterpartiet jobbar för att det ska
74 finnas en barnmorska vid varje aktiv födsel så att både föräldrar och barn ska
75 kunna känna sig trygga. **Vänsterpartiet arbetar för att barnmorskorna under den**
76 **aktiva delen av en förlossning ska kunna koncentrera sig på endast en födande**
77 **kvinnor. Det ger trygghet för föräldrarna, en säkrare förlossning och en bättre**
78 **arbetssituation för barnmorskan om hon inte behöver gå från för att bistå vid**
79 **andra förlossningar.**

80 Mäns psykiska ohälsa är ett växande problem och män är överrepresenterade i
81 självmordsstatistiken, sju av tio självmord i Värmland begås av män. Mansnormen
82 måste förändras så att män vågar berätta när de mår dåligt. Ett mer jämställt
83 samhälle gynnar alla.

84 HBTQ-personer är särskilt utsatta i samhället i stort och därför är det extra viktigt
85 att vården ger ett bra bemötande. Många gånger är vården heteronormativ och
86 missar därför HBTQ-personers behov. Alla har rätt till ett bra bemötande. Idag är
87 en del av landstingets verksamheter HBTQ-certifierade, så som Druvans
88 ungdomsmottagning i Karlstad och barnmorskemottagningen i Arvika.
89 Vänsterpartiet vill HBTQ-certifiera fler verksamheter.

90 För en jämlik vård behöver vi ha förståelse för att vård ser olika ut i olika skeden i
91 livet. Barnperspektiv i vården är extra viktigt för att tillgodose barns behov och
92 för att de ska få den bästa vården. Sjukvården har ett särskilt ansvar när det gäller
93 att fånga upp barn som är utsatta för våld och kränkningar. Värmland har också
94 en befolkning som blir äldre och äldre. Det innebär i många fall ett ökat
95 vårdbehov. En sammanhållen sjukvård blir extra viktigt i de många
96 vårdkontaktarna som äldre har.

97 *Mäns våld mot kvinnor är ett av våra största samhällsproblem.* Mäns våld mot
98 kvinnor är ett samlingsbegrepp som innefattar bl.a. sexuellt våld, våld i nära
99 relationer och hedersvåld. Våldet är ofta komplext och svårupptäckt. Hälso- och
100 sjukvårdens personal möter ofta personer som utsatts för våld i olika former och
101 sitter därför på en unik möjlighet att upptäcka och stödja personer uppsatta för

102 våld. Därför behöver vårdpersonalen kunskap i hur man frågar, upptäcker och
103 hanterar våld i nära relationer. Detta innefattar också kunskaper kring särskilt
104 utsatta grupper som ofta förbises, så som HBTQ-personer, barn, äldre och
105 personer med funktionsvariationer.

106 *Vård är en mänsklig rättighet.* Vård ska därför ges till den som behöver det.
107 Papperslösa och gömda personer har lika stor rätt som alla andra att söka vård
108 utan att känna en oro för att de ska bli eftersöka.

109

110 **Med personal som trivs**

111 Personalen är nyckeln till en fungerande hälso- och sjukvård. Idag präglas deras
112 arbetsförhållanden ~~präglas~~ av underbemanning, stress och ökande
113 sjukskrivningar. ~~Med~~ ~~e~~ En personalstyrka som trivs på jobbet ger också bättre
114 vård. Vi behöver arbeta för att minska sjukskrivningarna bland regionens personal.

115 **Regionen måste sluta anlita Hhyrläkare och hyrsjuksköterskor måste upphöra.**
116 Regionen behöver vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna erbjuda fasta
117 vårdkontakter. **Vänsterpartiet vill se att regionen har ett bra samarbete med**
118 **arbetstagarorganisationer. Vänsterpartiet ser också att fackföreningarna i**
119 **många fall driver frågor liknande de Vänsterpartiet driver. Vänsterpartiet jobbar**
120 **därför för goda relationer med fackföreningsrörelsen och vill där det är möjligt**
121 **driva gemensamma frågor med dem. [Motion 1]**

122 *Avsaknaden av en tydlig och framåtsyftande personalpolitik är förödande.*
123 Arbetsförhållandena blir allt mer ansträngda för stora grupper och möjligheten till
124 återhämtning saknas eller räcker inte till. Resultatet är att många läkare,
125 sjuksköterskor och undersköterskor, en majoritet kvinnor, väljer att gå ner i
126 arbetstid för att orka med. Det har blivit svårare att rekrytera personal. Bristen på
127 personal, främst på sjuksköterskor, gör att operationer ställs in och att
128 vårdavdelningar måste stänga eller begränsa sin verksamhet. ~~Vi vill~~ **Därför vill vi**
129 **främst särskilt** satsa på utbildningar till sjuksköterskor och
130 specialistsjuksköterskor ~~för personal~~ inom regionen.

131 *Det är dags för sex timmars arbetsdag i Värmland.* Vi vill göra satsningar på
132 arbetstidsförkortningar så som sex timmars arbetsdag. Idag är det många som
133 arbetar deltid. Med kortare arbetsdagar ökar också möjligheten att ha heltid som
134 norm. På många håll i Sverige prövas nu arbetstidsförkortning i syfte att förbättra
135 sjukvårdens kvalitet. Ett känt sådant försök har varit vid ortopedien vid Mölndals

136 sjukhus där resultaten har varit goda. Vänsterpartiet kommer driva på för försök
137 med arbetstidsförkortning i syfte att förbättra vårdens kvalitet i Värmland.

138

139 **Utbildning som utjämnar skillnader**

140 Skolan kan inte avskaffa klassamhället, men skolan har ett stort ansvar för att
141 jämna ut klasskillnader så att alla barn får en bra start i livet. Därför bör den
142 tillföras mer resurser som fördelas efter behov, så att de barn som behöver stöd
143 kan få det direkt och inte halkar efter.

144 *Utbildning stärker människor och bidrar till ett mer jämlikt samhälle. Men*
145 *utbildningen måste vara tillgänglig för alla. Det är extra viktigt i Värmland, ett län*
146 *där utbildningsnivån är lägre än riksgenomsnittet och i en tid där industrins*
147 *arbetskraftsbehov pekar mot färre jobb men med krav på högre utbildning. Ett*
148 *gott samarbete med gymnasieskolor och universitetet är därför ett viktigt led i*
149 *att kunna ha en kompetensförsörjning i Värmland.*

150 En annan viktig utbildningsfråga för regionen är de folkhögskolor som finns i
151 Värmland. Folkhögskolorna har en viktig funktion att ge människor möjlighet att
152 läsa upp betyg och komplettera sin utbildning med olika inriktningar.

153

154 **Ett rikt kultur- och fritidsliv**

155 Kulturen ger oss möjligheter att tolka och förstå vår samtid. Den ger oss tillgång
156 till en uppsjö av uttrycksformer som berikar våra liv. Genom kulturen binds
157 människor samman och möts över olika gränser. Vänsterpartiet Värmland vill ge
158 kulturen en reell chans att leva i hela Värmland. Gratis kultur och billigare
159 upplevelser för alla – kultur ska inte vara en lyx, det ska vara för alla.

160 *Att satsa på kultur och fritid är också en satsning på friskvård. Att engagera sig i*
161 *kulturskapande leder till ökad självkänsla som i sin tur kan leda till bättre*
162 *måluppfyllelse i skolan, ökade möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden, och*
163 *minskade behov av försörjningsstöd. En aktiv fritid leder till en god hälsa.*

164 *Kultur och fritid ska vara för alla, inte bara för några få. För att kunna utveckla*
165 *kreativitet och inte fastna i destruktivitet och hopplöshet behöver vi utveckla att*
166 *idrotten och kulturen ska vara för alla. Statistik visar att bara 30 % Värmlands*
167 *befolkning tar del av kultur- och fritidsliv. Vänsterpartiet vill ha fria inträden på*
168 *Värmlands museum och dess filialer. Vi vill ge ett ökat regionalt stöd för kultur för*

169 att alla ska kunna gå på teater. Vänsterpartiet vill också att regionen ska arbeta
170 för att det ska finnas förenings- och kulturhus för alla åldrar i Värmland.
171 Biblioteken är också viktiga när det gäller att erbjuda tillgänglig kultur, och i
172 regionen vill vi arbeta för att bevara och utveckla alla bibliotek.

173 *Värmland är mer än bara Karlstad.* Kulturlivet är rikt i hela Värmland.
174 Berättarladan, Mårbacka, Långban är några av de platser som sätter Värmland på
175 kulturkartan. För ett levande kultur- och fritidsliv i hela Värmland behövs att
176 regionen prioriterar utanför Karlstad, när det gäller kultur- och fritidsaktiviteter.

177 *Vi behöver vidga vad begreppet kultur och fritid är.* Kultur och fritid är också
178 rollspel, E-sport och friluftsliv. Alla ska kunna och vilja ta del av kultur och fritid på
179 sitt sätt.

180

181 **Hela Värmland ska leva**

182 Värmland har stora och växande regionala skillnader. Om vi ska hålla ihop och
183 skapa förutsättningar för utveckling i hela Värmland måste vi ha likvärdiga
184 grundläggande förutsättningar oavsett var vi bor. Vänsterpolitik handlar om att
185 göra andra prioriteringar än marknaden. Vänsterpartiet vill skapa förutsättningar
186 för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo var man själv önskar.

187 *Vänsterpartiet vill se en politik för att hela Värmland ska leva.* Det handlar om
188 politiska åtgärder för att bygga ett Värmland där landsbygd och stad håller ihop.
189 ~~Vår övergripande strategi bygger på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett~~
190 ~~större regionalt inflytande.~~ Viktigt för en positiv utveckling av landsbygden är en
191 aktiv, långsiktig regionalpolitik som ger kommunerna likvärdiga möjligheter och
192 garanterar service, utbildning och infrastruktur i hela Värmland. Dessutom måste
193 den kreativitet och handlingskraft som finns hos landsbygdens människor tas till
194 vara. Det handlar dels om makt och fördelning av resurser och dels om att
195 mobilisera den utvecklingskraft som finns.

196 *Skogen, stålet och vattnet är viktiga basnäringar för Värmland.* Näringslivet
197 måste liksom samhället i övrigt aktivt delta i miljö- och klimatomställningen.
198 Forskning och ny teknik ska stimuleras. Eftersom Värmland är ett skogslän har vi
199 ett extra stort ansvar att gå i spetsen för ett vettigt och miljöanpassat skogsbruk,
200 som skyddar den biologiska mångfalden. Vi vill skydda större arealer av den
201 urskog som finns kvar och värna nyckelbiotoper.

202 Vänsterpartiets turism-, jordbruks-, miljö- och klimatpolitik är intimt förbunden
203 med utvecklingsmöjligheter för den svenska lands- och skogsbygden. Ökad
204 användning av bioenergi, förädling av skogsråvara, turism, jordbruk och
205 livsmedelsproduktion skapar tillsammans med infrastruktursatsningar
206 förutsättningar för en hållbar utveckling av den värmländska landsbygden. Det
207 skapar möjligheter för en röd och en grön omställning.

208 *Rovdjuren har en speciellt viktigt roll för våra ekosystem.* Rovdjursstammen ska
209 vara på en nivå som är långsiktigt hållbar. Vänsterpartiet har ökat resurserna till
210 förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp på tamboskap och har infört en
211 snabbare beslutsgång kring jakt. Tjuvjakt måste motverkas.

212 *Vänsterpartiet vill stärka den lokala kommersiella servicen på landsbygden.*
213 Lanthandeln har en nyckelfunktion för bygdernas attraktivitet och utveckling.
214 Regionen och kommunerna har tillsammans med Länsstyrelsen ett ansvar för att
215 utveckla den kommersiella servicen i Värmland. Det kan handla om
216 samarbetsprojekt eller att man ordnar upphandlingar så att lokala handlare kan
217 konkurrera.

218 *En levande landsbygd förutsätter att det finns bankkontor över hela Värmland.*
219 Sedan sommaren 2016 har tolv bankkontor stängts, vilket innebär att en
220 fjärdedel av länets kommuner idag saknar lokala bankkontor. Vänsterpartiet
221 menar att de lokala sparbankerna som Westra Wermlands sparbank, Fryksdalens
222 sparbank och Länsförsäkringar Värmland har en central roll för att garantera
223 tillgången till bankkontor och kontanter. Deras goda kunskaper om
224 lokalsamhället gör att lokalt förankrade projekt och affärsidéer får stöd vilkas
225 vinster i förlängningen går tillbaka till bygden. De lokala sparbankernas
226 möjligheter att konkurrera med storbankerna behöver **förbättras genom att**
227 **reglerna för de mindre bankerna förenklas.**

228 Tillgången till kontanter har minskat i länet. Det är idag längre till närmaste
229 bankomat. Vänsterpartiet vill se en lagstiftning om bankerna ansvar för att
230 tillhandahålla kontanter för sina kunder. I Värmland har vi drivit igenom att
231 regionen ska ta ett ansvar för den minskade kontantservicen och i samarbete
232 med kommuner och länsstyrelse stärka den. Vi fortsätter att bevaka frågan.

233

234 **Ett rörligt Värmland**

235 *Infrastruktur är en grundförutsättning för utveckling.* Infrastruktursatsningar är
236 viktiga för både näringsliv och persontransporter. Gods ska så långt det är möjligt
237 fraktas på järnväg. Detta kräver dubbelspår, omlastningsplatser och elektrifiering

238 av järnvägen som är de viktigaste åtgärderna. De stora vägarna behöver hålla
239 högre standard för att vara säkra och snabba transportleder. Utbyggnad av
240 bredband är viktigt, framförallt för landsbygden. Vänersjöfarten är viktig för den
241 värmländska industrin och finns nu med i kommande infrastruktursatsningar.

242 *I ett län med långa avstånd är det viktigt med ändamålsenlig kollektivtrafik.* Det är
243 viktigt att den som inte har tillgång till bil, ges möjlighet till ökad rörlighet.
244 Kollektivtrafik ska också vara ett attraktivt alternativ framför bilresande. Restid,
245 bekvämlighet gör resan attraktiv. Priset ska vara lägre än bilkostnaden samtidigt
246 som internetuppkoppling, toalett och sköna säten bidrar till god resa. För
247 arbetspendlare är det också attraktivt med möjlighet att arbeta under resan.
248 Arbetspendling över länsgränserna och mot Norge är också viktigt. Vi verkar för
249 snabbtåg till och från Värmland i riktning mot både Oslo och Stockholm.

250 *Kollektivtrafiken är för många ungdomar det enda sättet att transportera sig.* Det
251 är också bra att tidigt skaffa sig en god vana att åka kollektivt. Vårt mål är att
252 införa avgiftsfri kollektivtrafik, i första hand för ungdomar upp till 25 år och i hela
253 länet. Tillgängligheten till och från hållplatserna behöver förbättras, vi vill därför
254 utreda möjligheten att införa en samåkningsapp.

255 *Utbyggnad av tågtrafiken minskar flygberoendet.* Flyget är långsiktigt inte ett
256 hållbart resesätt då dess miljöpåverkan är stor. Genom att satsa på tågtrafiken
257 och bättre kopplingar till de internationella flygplatserna Gardemoen (Oslo) och
258 Arlanda (Stockholm). Om det sker skulle incitamenten att skattefinansiera
259 flygplatser och flygtrafik minska.

260 *Cykelresande som alternativ.* För många ses möjligheten att cykla till och från
261 arbetet som en del av den dagliga motionen, både inom och mellan kommuner.
262 Med Klarälvsbanan är Värmland också en attraktiv cykelregion. Vänsterpartiet vill
263 därför se utbyggnad av cykelvägar både inom och mellan kommunerna i
264 Värmland. Det är en viktig satsning för folkhälsan i Värmland.

265

266 **Din röst för ett Värmland för alla**

267 En röst på Vänsterpartiet kommer att göra skillnad. Vi kommer alltid att arbeta
268 för att ojämlikheter ska utjämnas. Det kommer vara stor skillnad om Värmland
269 styrs med oss i Vänsterpartiet eller om det styrs med borgerliga partier,
270 Vänsterpartiet är den enda garanten för en vänsterpolitik som prioriterar
271 välfärden. Vi ser hur Socialdemokrater och Miljöpartiet går åt höger. De
272 borgerliga partierna kommer alltid vilja sänka löner, höja hyrorna och leka affär i

273 välfärden. Miljöpartiet har gång på gång visat att man är ett borgerligt parti i
274 Värmland. Man har under de senaste åtta åren styrt tillsammans med de
275 borgerliga partierna i Landstinget. **Det är ett exempel på att en del partier vill bara**
276 **ha makten för sin egen skull. Vänsterpartister vill få förtroendet att styra**
277 **Värmland för att kunna göra skillnad i människors liv. För att garantera**
278 **vänsterpolitik är Vänsterpartiet därför det enda alternativet i höstens val.**

279

280 Vänsterpartiet Värmland kommer alltid att lyfta ett jämställdhetsperspektiv på
281 alla frågor. Vi är ett feministiskt parti och med oss kan du känna dig trygg med att
282 vi för kampen mot ojämställdhet varje dag.

283 Vi accepterar aldrig rasism eller rasister. Vi tar fighten mot dem på gatorna, på
284 insändarsidorna och i fullmäktige. Vänsterpartiet är en garant för att
285 Sverigedemokraterna inte ska få något inflytande i Värmland.

286

287 Vi står inför ett vägval. Den 9 september är din röst lika mycket värd som
288 Värmlands rikaste. Använd den för att skapa en framtid som tillhör oss alla – inte
289 bara några få. Rösta på Vänsterpartiet!